

[Dit is een onderzoekprogramma dat ik de volgende decennia ongeveer ook heb uitgevoerd. Mooi toch? bw 2025]

Globale beschrijving van het probleemgebied t.b.v. interne bespreking.

ben wilbrink, 5 november 1974.

Cesurbepaling is een begrip waarmee de onderwijskundige onmiddellijk de volgende associaties heeft: kernitem methode, methode Wijnen, methode Nedelsky, wet van posthumus. Het is niet onvruchtbaar om in eerste instantie op deze associaties af te gaan; zo komen we immers vanzelf bij de dissertatie van Wijnen terecht, die in ieder geval voldoende problemen aanstipt of ook expliciet of impliciet buiten beschouwing laat, dat aan de hand van een kritisch doornemen van deze dissertatie een eerste inventarisatie van het probleemgebied gemaakt kan worden.

Ook voor deze globale beschrijving zal ik Wijnen's werk als uitgangspunt nemen, en daar een aantal kanttekeningen bij plaatsen die aangeven op welke onderwerpen een studie over cesurbepaling zich zoal zal moeten richten.

tentamens en examens.

Wijnen beperkt zich tot de cesurbepaling zoals die voor afzonderlijke tentamens gepleegd wordt, hoewel hij in zijn inleidende opmerkingen met name over examens spreekt. Ook bij examens vallen cesuren: dit cesurbepalingsprobleem wordt wel eens gepresenteerd onder het hoofdje 'conjunctief of compensatorisch combineren van examenonderdelen'. Over het laatste onderwerp heeft Van Naerssen het een en ander gepubliceerd. Meer algemeen is het probleem bekend onder liet label 'multiple cutting scores', en dan kunnen we terecht bij enkele artikelen van Lord, bij het hoofdstuk van Hills in 'Educational Measurement', e.d.

Het eerste dat het werk van Van Naerssen ons kan leren, is dat het cesuurprobleem voor afzonderlijke tentamens niet los gezien kan worden van het cesuurprobleem voor het examen: bij conjunctief combineren van tentamenresultaten leiden zelfs kleine afwijzings-percentages bij de tentamens al tot een groot afwijzingspercentage bij het examen. Het is duidelijk dat dit probleem van combineren van examenonderdelen om een gedegen behandeling vraagt. Daarmee zou in een grote behoefte

aan informatie en advies voorzien kunnen worden, gezien de vragen vanuit drie (sub) faculteiten gesteld over examenprocedures in het eerste jaar. Weliswaar gaan deze adviesaanvragen vnl. over het probleem van herhalen van alle vakken of van alleen onvoldoende gemaakte vakken, maar deze vraag staat in nauw verband tot de genoemde examencesuurproblematiek.

Uit het bovenstaande valt onmiddellijk te begrijpen dat eigenlijk aan de orde is de problematiek van selectie tijdens het onderwijs. Je zou, met De Groot, deze problematiek de wereld uit kunnen helpen door eenvoudig selectievrij onderwijs te decreteren, maar m.i. zou dat slechts een schijnoplossing wezen. Hóe deze selectieproblematiek tijdens het onderwijs te behandelen, is mij nog niet geheel duidelijk. Het probleem zal om te beginnen in een groot aantal onderdelen opgehakt kunnen worden. Enkele daarvan zijn: de problematiek van herhalingen van tentamens, de vraag wat het uiteindelijke doel van dit onderwijs is, welke a.h.w. de criterium variabelen zijn, de samenhang tussen kosten en baten bij verschillende onderwijsprogrammeringen (selectiemethoden), etc etc.

Wat herkansingen voor tentamens betreft (ook al weer een onderwerp waar Wijnen niets over zegt), zal een groot aantal vragen beantwoord moeten worden: normhandhaving, frequentie van herhalen, samenhang met cesuurbepaling voor de eerste toetsafname, functie van herhalingen binnen het onderwijs, de verdedigbaarheid van het eisen van herhaling van onvoldoende gemaakte tentamens tegenover misschien meer zinvolle alternatieve tijdbestedingen voor de student, e.d.

cesuurbepaling 2-

Er zijn een aantal verschillende mogelijke ingangen voor een analyse van het cesuurprobleem. Wijnen heeft een paar trefwoorden gekozen (hoe hij die gekozen heeft blijft in het duister) als aanknopingspunten: klassificatie, beslissing, waardering, en vergelijking. Ik vind deze keuze erg weinig zinvol, gezien tenminste wat Wijnen ervan weet te maken. Mijn eigen voorlopige ideeën hierover zijn (wanneer ik een dergelijke benadering zinvol zou vinden, en dat geloof ik eigenlijk wel):

1. het cesuurprobleem als klassificatieprobleem. Er wordt een grens getrokken, waardoor twee groepen studenten gevormd worden: degenen die op de een of andere manier een voldoende hebben verdiend, en

degenen die dat niet hebben verdiend. Dit moet een belangrijk verschil zijn (anders zou het cesuurprobleem ook niet belangrijk genoeg zijn om er zoveel aandacht aan te besteden), zodat met enig recht gesproken kan worden van twee groepen, die door middel van een toets van elkaar gescheiden moeten worden. Dit is een bekend classificatieprobleem, of liever discriminantanalyse probleem. Een geliefkoosd onderwerp van mij, zoals misschien bekend is. [Mijn Eindhovense scriptie 1968, bw] In ieder geval levert dit een zeer vruchtbaar uitgangspunt voor een mogelijke analyse van het cesuurprobleem, en kan deze analyse ons op belangrijke ideeën brengen t.a.v. de inrichting van het onderwijs, de plaats van beoordelingen in het onderwijs, en meer in het bijzonder van de haken en ogen, maar misschien ook de mogelijkheden, verbonden aan verschillende mogelijke werkwijzen bij de cesuurbepaling voor afzonderlijke tentamens, resp. examens (en de combinatie van beide).

2, Vanuit besliskundig oogpunt. Er is een klein maar belangrijk werkje verschenen in 1957, sindsdien onovertroffen, geschreven door Cronbach en Gleser. Wijnen heeft een poging gedaan om zijn eigen onderwerp af te grenzen m.b.v. een indeling door Cronbach en Gleser gegeven van beslissingsproblemen in het onderwijs. Wijnen heeft daarbij een groot aantal mogelijkheden (gedwongen?) moeten laten liggen, en heeft ook overigens bij zijn analyse geen gebruik gemaakt van de door Cronbach en Gleser aangegeven principes. Het is duidelijk dat vandaag of morgen de hier bedoelde analyse toch een keer gemaakt zal moeten worden, gezien ook de steeds maar weer herhaalde uitspraak bij alle psychometrische grootheden dat in laatste instantie natuurlijk en vanzelfsprekend alle belangrijke in het onderwijs te nemen beslissingen over personen gefundeerd moeten zijn op een besliskundige argumentatie en/of theoretisch - praktisch uitgewerkt dingetjes eh kader.

Om een lang verhaal kort te maken: er is nog wel het een en ander aan de boven gegeven lijst toe te voegen. De oplettende lezer zal ook geconstateerd hebben dat ik in mijn opsomming tot nu toe het nog niet eens over de in de eerste alinea genoemde cesuurbepalingsmethoden heb gehad, laat staan ook over de wijze waarop een en ander te verwerken zou zijn tot een cursuspakket (opgaven en illustratiemateriaal e.d.).

Ook heb ik niet aan kunnen stippen of uitwerken de relaties tussen de cesuurproblematiek en een groot aantal COWO projecten en adviesaanvragen van docenten en studenten: wat o.a. verband houdt met cesuurproblematiek zijn:

- wetsontwerp herstructurering (selectie tijdens de propedeuse)
- project juristen (opzetten databank als kernel voor ontwikkelingswerk)
- samenwerking met ASVA op het punt van selectie tijdens het onderwijs
- loten versus selectie problematiek
- cesuurbepaling bij toetsen in een blokonderwijsopzet (juristen)
etcetera.